

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 20.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
v upravi prejema. mesečno . . . " 1-70

Sobotni izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Parčna oznaka, zahvale, osmrtice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Splošna revizija na ljubljanskem magistratu.

Razkritje o ubožnem zakladu ljubljanske mestne občine bo imelo posledico, da ljubljansko prebivalstvo enkrat vendarle pride do pravih in jasnih računov o mestnem gospodarstvu. Deželni odbor kranjski je sklenil splošno revizijo ljubljanske mestne uprave.

Do tega koraka je moral priti. Naj se pokaže zakaj že pri razkritjih o ubožnem zakladu liberalno časopisje tako besno tuli. Mestna uprava sama bi morala tak korak pozdravljati, ker treba je enkrat odločnega koraka, da se s starim prikrivanjem prekine, da se z natančno revizijo upostavi tako razmere, kakršne so v resnici in se na tej podlagi pride do prepotrebne uredbe mestnega finančnega položaja. Kdor pa je kaj zakrivil, ta naj pa nosi krivdo in posledice.

Liberalni idiot „H“ v „Slov. Narodu“ na shodu v Radovljici.

Sobotni »Slov. Narod« piše: »Tu v Radovljici ne vedo nič o kakih zidavi novega kolodvora, načrta nič, poročano nič, komisijskega ogleda nič, a kar je glavno, prazne blagajne; vse je samo neroden klerikalni volilni maneuver; železniški minister Foerster in vitez Pogačnik sta prav pošteno potegnili obljubo željne Radovljice. Dopisnik je prepričan, da v Radovljici verjame to le kak idiot.« Tako »Slov. Narod«.

To nedeljo, dne 9. novembra je priredilo Slov. kat. polit. društvo v Radovljici javen shod. Na shodu so poročali bivši deželni poslanci vitez Pogačnik, dr. Gregorič in Piber ob nepričakovano obilni udeležbi volilcev. Podpredsednik Pogačnik je podal poročilo iz državnega zbora o splošnem političnem položaju in o najnovejših težavah, s katerimi se ima boriti državni zbor.

S silnim zanimanjem so zborovalci sledili njegovim izvajanjem o križevem potu nove zgradbe radovljiškega kolodvora. Iz poročila »Slov. Narod« je neresničnost vsake točke dokazal. Načrt je izgotovljen; proračun ne sasma narejen, ampak tudi upostavljen

in zagotovljen. Prvi komisijski ogled je od vlade razpisan na dan 12. decembra 1913.

V podkreplilo svojih trditev govornik ne navaja njemu od ministra danih dokazov, ampak prečita pismo ekselence železniškega ministra na radovljiškega dekana Novaka, datirano z dnem 29. oktobra 1913, v katerem pravi, da je vsota v znesku 133.000 K za razširjenje radovljiškega kolodvora že upostavljena v državni proračun za prvo polovico leta 1914 in minister sam z vso gotovostjo pričakuje, da se bode nov razširjeni kolodvor v poletju 1914 odprl javnemu prometu.

Sedaj pa ima besedo radovljiški liberalni idiot v »Slov. Narodu«, ki hoče iz zgolj volilnih manevrov omalovaževati delo in uspehe S. L. S., oziroma naših poslancev.

Zivahno odobravanje volilcev je sledilo temu poročilu.

Po govoru podpredsednika drž. zbora viteza Pogačnika dobi besedo g. kandidat za mestno kurijo dr. Gregorič. Zahvali se za izraženo zaupanje in zagotavlja v slučaju izvolitve, da bode deloval vedno za napredek slovenskih mest v deželi, ki so središča vse naše narodne in kulturne prosvete. Stal bode na braniku za narodne in gospodarske interese, stal pa tudi na braniku kršč. svetovnega naziranja, ki mora biti edino podlaga za ves naš kulturni razvoj. Podal je krasno sliko o potrebi in značaju opozicije. Osebnih napadov ne pozna. Zanj so meročajna sama dejstva, podprta z dokazi. Sam zbranim volilcem z uradnimi številkami dokaže, da je vsled sklenjenih zakonov S. L. S. v drž. zboru država prispevala milijone za ceste, vodovode, melioracije itd., kar bi ne bilo prišlo v deželo ko bi ne bila S. L. S. s svojim pravim gospodarskim delom popravila napake prejšnjega liberalno-narodno - naprednega gospodarstva v deželi.

Veliko gospodarsko delo S. L. S. se je izvršilo, ne da bi se samo za en vinar zvišale doklade.

Prihodnji dež. zbor čaka ogromno delo na vseh poljih. Če bode izvoljen, bode svoje moči sporazumno z volilci posvetil tej veliki nalogi.

Zivahno ploskanje in pritrdjevanje volilcev je sledilo temu govoru.

Kandidat splošne kurije g. župnik Ivan Piber je govoril o zakonodaji S. L. S. v deželnem zboru in kazal na lepe uspehe za zboljšanje gmotnega položaja kmečkega in mestnega prebivalstva, ker so se vsled demokratičnega dela naših poslancev in vsled presnove volilnega reda podrele poprejšnje umetno postavljene meje med kmeti, meščani, delavci in obrtniki. Govoril je temeljito o zbolšanju pašnikov in o živinoreji kot vitalnem vprašanju za kmetijski stan. Kot poslanec je bil od svojega početka le mož dela, ne praznih obljub, in kot tak, kot mož dela tudi kandidira.

Vsestransko odobravanje je pričalo, da je g. kandidat govoril vsem iz srca.

Na predlog g. Zupana iz Kamne gorice se je izreklo soglasno zaupanje vsem trem kandidatom in prisrčna zahvala za njihovo dosedanje neutrudljivo delovanje.

Srbija in Črna Gora.

(Pogovor našega poročevalca s črnogorskim ministrom Mijuškovićem.)

Belgrad, 6. novembra.

V zadnjem pismu sem Vam javil, da je v Belgrad prispel črnogorski prosvetni minister Miro Mijušković, da dovrši pogajanja glede meje med Srbijo in Črno goro. Ko sem zvedel, da so ta pogajanja zaključena, sem se danes podal k g. Mijuškoviću, da od njega izvem podrobnosti. Gosp. Mijušković me je prijazno sprejel in mi podal naslednja pojasnila.

Na moje vprašanje, da-li se je meja v resnici določila tako, da je Črna gora pripadla Plevlje, Srbiji pa Djakovica, je g. Mijušković odgovoril.

»Te vesti so netočne. Črna gora je pripadla tako Plevlje kakor Djakovica. Ta točka od vsega početka naših pogajanj sploh ni bila sporna. Zato se naravnost čudim, od kod ti glasovi? Spor se je sukal krog Metohije, a sedaj je tudi to vprašanje srečno rešeno. Meja gre od bosenske meje čez koto 386, preseka reko Paplatnico, gre na koto 432 in potem dalje preko kot 413, 1300, 1351, 1345, 798 in 397 na Črni Vrh in Kameno goro. Odondí gre preko kote 412, preseka reki Slatino in Lim in se čez koto 1700 spušča na jug, preseka reko Bistrico do Ibra, odkoder se vpenja na ko-

to 1500 in teče preko grebena Mokre gore, po strugi Belega Drima do tromeje: srbsko-črnogorske-albanske. Črna gora dobi Djakovico in Plevlje, kjer so sedaj srbske oblasti, del Sandžaka in polovico rodovitne Metohije.«

»Je-li pogodba o tem že podpisana in je-li ste vi za to pooblaščen?«

»Da, jaz imam za to polnomoč, a pogodba še ni podpisana, da si je popolnoma dovršena; podpiše se danes — jutri. Meja je definitivno ugotovljena in v tem hipu jo v vojnem ministrstvu na generalštabnih zemljevidih zarisavajo.«

»Kdaj bo Črna gora zaposedla kraje, ki glasom pogodbe pripadajo njej, a jih sedaj upravljajo srbske oblasti: ali bodo mešane komisije nemudoma na licu mesta določile mejo?«

»To je zelo odvisno od vremena, ki je v onih krajih v tej dobi morebiti že tako, da se delo komisije ne bo moglo začeti pred pomladjo. A naj je temu tudi tako, evakuacija Črni gori pripadajočih krajev se izvrši najdalje tekom meseca dni. Sicer pa — je povdaril minister — smo od davna želeli, da se nam strnejo meje, in danes, ko smo to dosegli, nam je popolnoma vseeno, ali dobi eno ali drugo vas Črna gora ali Srbija. Eni in drugi moramo delati za nas vse. Jaz in cela Črna gora smatramo, da je potegnjena meja naša granica samo v toliko, v kolikor se tiče inozemstva in mednarodnih razmerij Srbije in Črne gore. Naznotraj smo vsi eno in isto.«

»Je-li ste imeli nalogo, da se pogajate tudi o drugih vprašanih naših medsebojnih razmerij?«

»Moja misija se je nanašala samo na ureditev mejnega vprašanja, naravno pa je, da smo se v pogovorih dotaknili tudi mnogih drugih vprašanj, katerih rešitev ima Srbijo in Črno goro še bolj zblizati in jima dati močnejši življenjski polet. Pri tej priliki sem se prepričal, da gojita obe vladi: belgrajska in cetinjska, najboljše namene in najtoplejše želje, za čim pristranejši in močnejši edinstvo med obema bratskima deželama. Nocoj dospe v Belgrad prvi črnogorski poslanik na belgrajskem dvoru: Lazar Mijušković, ki bo nadaljeval in dovršil delo, započeto z orožjem in zapečaten z velikimi vojnimi uspehi.«

»Vi torej odhajate iz Belgrada zadovoljni s svojo misijo?«

»Popolnoma zadovoljen. V resnici bosta Srbija in Črna gora v bodoče

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušecki, poslovenil dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Glavar je bil vesel, da je dosegel namen, ter se ni razsrdil na ostale, ampak rekel z nasmehom:

»Vendar gresta in ne zapuščata tovarišev v tako vprašnem kraju.«

»Prosil bi vas batjuška ponižno za motiko in vrvi.«

»Tako prinese služkinja,« in dal je skozi polodprta vrata povelje »vahnajstru« pa dejal: »Pa da mi vrnete.«

»Seveda.«

»Veste, Mihael Vladislavovič, takim korenjakom ni škoda dati žganja... ta križ vas je najbolj bodel... dajte jim po kozarčku.«

Pop se je res nekaj obotavljal, vendar je dal »vahnajstru« steklenico žganja in kozarček.

»Razdajte vojakom!«

»Hvala, pili bomo na vaše zdravje.«

Prišli so pod križ. Dva in dva, ker sta bili na razpolago samo dve motiki, sta razkopavala zemljo pri vnožju križa, drugi so se pa smeje in šaleč ulegli na mehko travo,

Po vasi se je že razneslo, da izpodkopujejo križ, in na raznih straneh so se prikazali ljudje, ki so se delali, kot da bi imeli opravka na polju, a so z žalostjo in jezo gledali na početje stražnikov.

Mračilo se je že, ko je »vahnajster« menil, da je križ dovolj izpodkopan in da ga je že mogoče podreti.

Vrgli so vrvi na ramo križu in potegnili. Križ se je lahno zazibal, toda stal je trdo v zemlji.

»Ti pasji sinovi so kopali globoko,« je zaklel »vahnajster«.

»Morda so pa to čari,« je rekel drugi. »Saj smo izkopali že skoraj seženj.«

»Ili, vrag s čarami, saj smo vendar pravoslavni, a to je katoliški križ.«

»No, veš brat, vendar je to križ, a Kristus je umrl na križu.«

»Toda na našem, ne na katoliškem.«

Začeli so spet kopati, toda razburjena domišljija jih je začela vznemirjati.

»Krokarji lete... čutijo hrano.«

»Toda ne od nas,« se je nasmejal drugi.

»Danes se mi je sanjalo o ranjki materi, da mi je grozila in kričala... odrečem se trem rubljem, toda križa ne dotaknem... na vsak način je

to greh!« in odšel je k drugim, ki so stali dalje.

To je zmedlo tudi druge, kajti zdaj so bili že trije, ki niso prijeli za delo.

»Veste danes mi je zajec pot pretek, to je slabo znamenje.«

»Neumnost... toda vidite tam na meji stoji stara čarovnica, morda ona zaklinja »nesamovite« sile, vrag vedi!... raje odstopim.«

Kljub prošnjam »vahnajstra« so odstopili trije, ostali so štirje, ki so se najbolj navdušili z žganjem in ti so delali dalje v mraku.

Iz vasi je prišlo vedno več gledalcev in krog okrog stražnikov je postajal vedno ožji, ženske so jokaje in vzdihovaje padale na kolena in glasno molile proseči usmiljenja in pričakujoč, da se zgodi čudež in reši križ.

To je še bolj preplašilo stražnike, ki so stali na strani pri podiranju križa, a ti in oni so klicali podirajočim stražnikom:

»Pustite, za vraga... to je čarovnija!«

Ker poteganje z vrvmi, ki so bile vržene okrog ram križa, tega ni moglo prevrniti, ampak ga je vrtlo v krogu, so sklenili vreči vrv na vrh križa. Delali so to dosti nerodno, slednjič se jim je posrečilo križ premakniti, nagnil se je, toda držal se je v zemlji.

Čarovne sile.

Dva stražnika sta stala pri vrvi, dva sta šla pa pogledat, kje je ovira, in ko sta naredila nekaj korakov, sta onadva potegnili za vrv in križ je padel.

Zgornja rama s svojim ostrim robom je padla na glavo enega izmed stražnikov, stranska je pa zdrobila ključnico drugega.

Sekundo je trajal molk, potem se je pa razleglo kričanje ranjenca, stražnikov in priči.

Stražniki so tekli v smeri proti cerkvi, za njimi je tekel ranjenec in tulil bolečine.

Kmetje so stekli h križu, Malinov pa, ko je na kratko ogledal telo ležčega stražnika:

»Kaznoval ga je Bog na licu... nikdar več se ne bo dotaknil križa.«

Kmetje so stali molče in s strahom gledali na križ, na truplo, na razmetane motike in vrvi.

»Bog jih je kaznoval,« je rekel Malinov resno in snel klobuk, »bodi pohvaljen veliki Bog... Mi bratje, primimo živahno za delo in predno pridejo iz vasi pobrat truplo, bo križ zopet stal.«

Trenotno navdušenje, kazni brezbožnikov, besede Malinovega so učinkovali na navzoče.

(Dalje.)

predstavljali eno samo celoto, kadar koli bo šlo za državne interese in skupne srbske naloge. S to mislijo smo v obeh deželah prožeti vsi — od vladarja pa do zadnjega pastirja. Črna gora pojde v bodoče vedno rama ob rami s Srbijo, in ker je za krepko politično življenje neobhodno potrebna močna gospodarska podlaga, — je naša želja, da si Srbija odpre pot na morje čez naš Bar. Novemu skupnemu naprednemu življenju bi to zelo koristilo.

Zahvalil sem se g. ministru za njegova obvestila in se z njim pristrčno poslovlil — saj smo stari znanci izza ministrov dijaških let v Belgradu.

Iz seje kranjskega deželne odbora dne 8. novembra 1913.

Deželna konceptna praktikanca dr. Josip Podobnik in dr. Franc Logar se imenujeta deželnim koncipistom.

Provizorni paznik v deželni prisilni delavnici Miha Pogačnik se imenuje definitivnim paznikom.

Na prošnjo Slov. trgovske šole se dovoli dež. tajniku dr. Pogačniku, dež. koncipistu dr. Podobniku in dež. združnemu asistentu Lazarju, da počujejo na gospodarski in združni šoli.

Mesto župnika Frana Travna v Sodražici se imenuje zastopnikom deželne odbora v cestnem okrajnem odboru ribniškem Anton Lavrenčič, župan v Sodražici.

Sklene se ugovor proti zopetnemu menovanju dr. Pitacco za prvomestnika deželne urada splošnega pokojninskega zavoda za privatne nameščenke, ker se isti ni prav nič oziral na interese kranjske dežele. C. kr. namestništvo v Trstu se naproša, da predlaga drugo osebo, ki ni podvržena političnim vplivom in se bo ozirala enakomerno na interese vseh prizadetih dežel.

Na vlogo c. kr. centralne komisije za varstvo umetniških spomenikov se dovoli za restavriranje oltarja in slik v podružni cerkvi na Muljavi 400 kron podpore.

Z ozirom na sklep deželne zbornice o ustanovitvi strežniške šole v Ljubljani se sklone:

1. Ustanovi se stalna strežniška šola z internatom; v internat se sprejme iz Kranjske največ 10 gojenk. Poleg teh se sprejme v internat še po eno gojenko iz sosednjih kronovin pod pogojem, da se zaveže dotična deželna uprava prispevati polovico oskrbnih stroškov in država drugo polovico.

2. Internat in šola je za Kranjce brezplačna pod pogojem, da se gojenke zavežejo:

a) v slučaju vojne vstopiti v službo Rdečega križa in

b) v slučaju, da se na Kranjskem ustanove mesta plačanih bolniških strežnic, prevzeti to službo za gotovo dobo.

3. Potom okrožnice se pojasni županstvu pomen take šole in se jih pozove, da odpošljejo v to šolo pripravne osebe, ki bi se lahko pozneje stalno nastavile kot krajevne bolniške strežnice.

Ravnateljstvu kmetske šole na Grmu se naroči, da prihodnje leto naredi poskus z gojitvijo sladkorne pese.

Župniku Kleindienstu v Begunjah na Gorenjskem se dovoli za ribogojno napravo 1500 K podpore.

Sklene se izdati okrožnico na županstvo o pokončevanju vran.

Deželne elektrarne se protokolirajo pri trgovskem sodišču kot trgovska tvrdka.

Na znanje se vzame razsodba c. kr. poljedelskega ministrstva v zadevi vodne pravice na Završnici. Poljedelsko ministrstvo je zavrnilo ugovore Alojzija Reva, tvrdke Leykam-Josefsta in Tomaža Pavšlerja ter v polnem obsegu potrdilo razsodbo c. kr. deželne vlade kranjske.

Zgradba vodovoda za Rovte se od da Prvi kranjski podjetniški družbi v Ljubljani.

Na prošnjo kmečke zveze se priredi koncem meseca novembra v Radečah pri Zidanem mostu premovalje goveje živine in se v ta namen dovoli 500 kron podpore iz državnega kredita in 500 kron iz deželne.

Za zgradbo kapnic v Beli krajini se dovoli še en vagon cementa.

Dovoli se deželni prispevek za tlakovanje deželne ceste skozi Kočevje.

Radi razširjenja domobranskih vojašnic v Ljubljani se snide mešana komisija, ki bo sestavila stavbni program.

Na prošnjo romansko-germanskega centralnega muzeja v Mogunci se dovoli naprava mavcovih odlivov od treh rimskih hišnih žar v deželnem muzeju.

Sklene se zahtevati od gasilnih društev, katerim se dovolijo podpore, sledeči reverz: Podpora je vezana na pogoj, da se dotično gasilno društvo glede svojega vsestranskega poslovanja podvrže kontroli deželne odbora, in sicer tako potom pristojnega županstva kakor tudi, zlasti v strokovnem oziru, potom »Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani«. Ta pogoj bo mogoče izpolniti na ta način, da si županstvo in deželni odbor nad županstvom zagotovita zadostno ingerenco s primerno izpremembo pravil. Županstvom se vsled tega naroča, da preskrbi, da se pravila prizadetih gasilnih društev tako izprememijo, oziroma izpopolnijo, da bo v njih tudi sledeča določba: »Društvo se v svrhu revizije in strokovnega nadzorovanja včlani pri Kranjski deželni gasilski zvezi v Ljubljani. Izstop iz navedene gasilske zveze je dopusten le vsled sklepa občnega zbora, kateremu pa mora pritrčiti županstvo in ga odobriti deželni odbor, sicer je vsaka izprememba te določbe pravil neveljavna.« — Prvi obrok dovoljenih podpor se bo poslal županstvu, ki ga bo porabilo v odplačilo dolga gasilnega društva. Nadaljnji obroki se bodo izplačevali tedaj, ko bodo pravila dotičnega društva v gorenjem zmislu izpremenjena. — Pred izplačilom podpore imajo županstva od gasilnega društva izposlovati obvezno izjavo, da bo društvo deželnemu odboru takoj vrnilo podporo, ako bi se hotelo odtegniti kontroli županstva in deželne odbora, oziroma ako bi izstopilo iz »Kranjske deželne gasilske zveze v Ljubljani«.

Gasilna društva (članice »Zveze slovenskih gasilnih društev«) so poslala na »Vzajemno zavarovalnico« izjave na tiskanih formularih, v katerih naznanjajo, da ne bodo v bodoče več plačevala voznine k požarom izven vasi, ker niso dobila deželne podpore. O nekaterih društvih se je naznanjalo, da v slučaju požara niso hotela gasiti. Vsled tega se sklone:

1. Deželni vladi se predlaga, da tista gasilna društva, ki niso hotela ob požarih gasiti, razpusti.

2. Županstvom se naroči, da društvom, ki so podala gorenjo izjavo, vzamejo avtorizacijo k gašenju in da poskrbe, da se ustanovijo nova društva ali da v svojem delokrogu preskrbijo potrebno za požarno policijo.

Gasilnemu društvu v Vrhpolju se dovoli 33% podpora k skupnim stroškom, ki se izplača v treh letnih obdobjih.

Gasilnemu društvu v Št. Rupertu se dovoli 400 K podpore.

Gasilnemu društvu pri Sv. Gregorju se dovoli 400 K podpore.

Gasilnemu društvu v Šmartnem v Tuhinju se dovoli za sedaj 300 K podpore, k zgradbi gasilnega doma pa obljubi 33% prispevek, ki se izplača, ko bo stavba pokrita in pod pogojem, da se stavba zgradi po zvezinem vzorcu.

Sklene se revizija mestne uprave ljubljanske.

Konec Tiszinskega kabineta?

Budimpeštanski listi so prinesli vest, da je odstop sedanje ogrske vlade na Dunaju sklenjena stvar. V stranki narodnega dela se sedaj na podlagi dunajskega ultimata posvetujejo o sestavi nove vlade. Mislili so na Buriana, toda njegova oseba ni primerna za rešitev in razplet sedanje položaja. V poštev prihaja bivši trgovinski minister Beöthy. Zbornica naj bi se rešila proračun in ostali dnevni red, obenem pa naj se vrše pogajanja z opozicijo, ki naj se dovrše do novega leta. Sporazum z opozicijo naj bi temeljil na tehle pogojih:

Bivši trgovinski minister Beöthy prevzame ministrsko predsedništvo z izrečnim povdorkom, da bo njegov kabinet samo prehodni. Kabinet in parlamentarno predsedstvo se imata prenosovati.

Ko se konstituira novo zbornično predsedstvo, se nova vlada predstavi parlamentu. Zbornično predsedstvo izreče svoje obžalovanje nad dogodki 4. junija 1912. S svečano deklaracijo izjavi, da ti dogodki nimajo precedenčnega značaja. Po tej predsednikovi deklaraciji poda o isti stvari svojo izjavo ministrski predsednik in voditelj opozicije. Zbornica bo potem sprejela primeren sklep, ki se predloži magnatski zbornici, ki mu pritrdi. Izvoli se poseben odsek, v katerem bodo zastopane vse stranke, da revidira zbornični poslovnik. Častniki in moštvo parlamentarne straže se na podlagi skupne odredbe zborničnega predsednika in domobranskega ministra premestijo nazaj v svoje čete.

»Budapest«, ki prinaša te podrobnosti, povdarja, da je popolnoma za-

nesljivo obveščen in bo gornje informacije vzdrževal tudi v slučaju demitijev.

Glasm zaupnih izjav nekega voditelja opozicije bo le ta vsirajala na sledečih svojih zahtevah: Izvesti se ima revizija volilne reforme; odbor, v katerem bodo zastopane vse stranke, ima izdelati zakonski načrt o razdelitvi volilnih okrajev; izpeljati se ima revizija porotne reforme in rešiti nekaj drugih stvari ter izpolniti eventualni osebni pogoji, o katerih se sedaj še ne da določneje govoriti.

PRED VLADO § 14.

Včerajšnji dunajski listi objavljajo dolge članke, ki se pečajo s položajem. V Galiciji se Poljaki in Rusini niso spravili. Radi rusinske obstrukcije ne napreduje delo v državnem zboru. Sodi se splošno, da ko izvolijo delegacijo, se pošljejo državni poslanci domov. Zasedanje ali vlada odgodi ali ga pa zaključijo. O tem, da bi vlada državni zbor razpustila, listi ne pišejo, pač pa, da nameravajo s § 14. izvesti mali finančni načrt in mogoče še druge stvari. V Galiciji sami grozi komisariat, če ne bodo rajši še enkrat poizkusili razpustiti galicijskega deželne zbora in razpisati volitve, pa poizkusiti, če bi potem bilo spravo med Rusini in Poljaki doseči. Na Dunaju piha ustavi ostra zimska burja. Če bo to v srečo monarhiji, je vprašanje, na katero bi se s težavo z da odgovorilo. Graja se tudi vlada in ji očitajo, da sama dela na to, da se ustava razbije in da se parlament poniža v deklo, ki bo smela le še delegacije voliti, da se ohrani ustavne zveze z Ogrsko.

Stranke poljskega bloka so imele konferenco in so sprejele resolucijo, v kateri pozivljajo vlado, naj se za enkrat še izogne uvedbi absolutizma in poskusi še zadnjič z novimi volitvami. Novi deželni zbor naj bi se sestal najkasneje meseca januarja. Tudi Rusini so imeli sejo, na kateri so protestirali proti uvedbi upravne komisije, ker bi to še bolj škodovalo rusinskim interesom.

KOŠUTOVO ZDRAVJE KRITIČNO.

Budimpešta, 9. novembra. Franc Košut je nemirno prebil noč. Bolnikovo stanje je kritično in je zelo slab.

IZSELJENIŠKI ŠKANDAL.

Bjelice, 9. novembra. Državno pravništvo je preiskalo Olmanovo popotno pisarno, ki je zastopala »Hamburg-Amerika-Line«. Zaplenili so malone vso korespondenco, iz katere so razvideli, da je Olma spravil čez mejo, in sicer čez Dzieditz, Sayleusch, Wadowice in Tišinj veliko novorojenčkov podvrženih mladeničev. Pisarno so zaprli in aretirali lastnico Olma ter agenta Geza. Dva agenta sta pobegnila.

LLOYD - GEORGES PROTI OBOROŽEVANJU.

V Middlesbroughu je govoril Lloyd-George proti oboroževanju. Rekel je, da bi bilo za Nemčijo, Anglijo, Francijo in Rusijo boljše, če bi vrgli za oboroževanja država tega ne more storiti, vse skupaj pa da ga izdajajo za strašne stroje, s katerimi se ljudje koljejo. Ena sama država tega ne more storiti, vse skupaj bi pa to omogočilo, osobito če bi se mogle oprostiti vpliva gotovih časopisov. Če bi se denar, ki se porabi za oboroževanje, porabil za socialne preosnove, bi nastala nova Anglija.

ZAPRISEGA LJUDEVIKA III.

V soboto je prisegel bavarski kralj Ljudevik III. na ustavo.

NEMŠKA DIPLOMACIJA O POLOŽAJU.

Berolin, 9. novembra. »Norddeutsche Allgem. Zeitung« piše: Na Orientu so se pojavile gotove težkoče, ki ovirajo mirovno delo, ne da bi resno motenje povzročile. Grško-turška pogajanja so obtičala. Ta medigra in tudi ne obnovitev posebnih želja ostalih balkanskih držav ni samoposebi vzemirljiva, dokler ne bi zastopale velesile enostranskega stališča. To se dozda ni zgodilo in se bo tudi v bodoče preprečilo.

DVE ANGLEŠKI TORPEDOVKI PONEŠREČILI.

London, 9. novembra. Torpedna rušilca »Dee« in »Teviot« sta zadela v megli na Temsi eden v drugega. Obe ladji sta tako poškodovani, da so ju morali prepeljati v ladjedelnico.

ITALIJANSKO VOJNO BRODOVJE KRIŽARI V LEVANTI.

Rim, 9. novembra. Italijanske vojne ladje »Elena«, »Roma« in »Napoli« bodo križarile v Levanti. Brodovju bo poveljeval Abruski vojvoda. 16. t. m. se brodovje zasedra pred Rodom.

ŽELEZNICA DŽULFA-TAEHRIS.

Taehris, 9. novembra. Danes se pričela graditi železnica Džulfa-Taehris.

PANCORT PRILETEL DO PODIME.

Carigrad, 9. novembra. Aviatik Pancort, za katerega so v Carigradu skrbeli, je priletel do Podime. Od tu je poslal sela v Catalajo, da obvesti turške oblasti, kje da se nahaja. Kakor znano, namerava Pancort preleteti progo Pariz—Carigrad—Kajiro.

ODLIKOVANJE TURŠKIH POLITIKOV.

Carigrad, 9. novembra. Sultan je odlikoval vojne, mornariškega, notranjega, finančnega in pravosodnega ministra z velikim kordonom Osmanskega reda, trgovskega ministra z velikim trakom reda Medjidje, poveljnika I. armadnega zbora Džemal-beja in policijskega ravnatelja Armi-beja pa z Medjidje redom II. vrste.

BOLGARSKI VLADAR NAMERAVA ODSTOPITI.

Belgrad, 9. novembra. »Balkana« poroča iz Sofije: V tukajšnjih političnih krogih se govori, da namerava bolgarski car Ferdinand v prilog prestolonasledniku odstopiti.

EŠAD PAŠA PROTI PRINCU WIED.

Iz Valone se poroča preko Pariza, da je Esad paša proti princu Wiedu postavil kandidaturu Abdul Midjeda, mlajšega brata turškega prestolonaslednika. Porta se menda za to malo zmeni.

Dnevne novice.

+ **Deželnozborske volitve.** Zaupniki S. L. S. v Idriji so soglasno sklenili, da kandidirajo v mestni skupini gosp. dekana Mihaela Arkota. Čestitamo našim idrijskim somišljenikom na tem sklepu. Gospod dekan Arko je že enkrat — v letih 1901—1907 — zastopal zelo uspešno idrijsko mesto v deželnem zboru. Volitev leta 1908 pa je — po zaslugi socialnih demokratov — prinesla preobrat in sledila je za Idrijo sterilna doba Ganglovih šolarskih deklaracij. Upamo, da sedaj dobi mesto Idrija zopet resničnega poslanca.

+ **Volilni shodi v kamniškem okraju.** V četrtek, dne 6. t. m., je bil na G. o. z. du prav dobro obiskan shod dekana Lavrenčiča, na katerem so volilci po danem poročilu pritrčili kandidaturam sedanjih dveh poslancev v splošni in kmečki kuriji kamniškega okraja. — V Trzinu se je shoda v nedeljo, dne 9. t. mes., zjutraj po duhovnem opravilu udeležilo okroglo 100 volilcev: župan in vsi občinski odborniki. Predsedoval je shodu gosp. zlatomašnik in župnik Jos. Preša. Poročal je dekan Lavrenčič. Po dvehurnem zborovanju so volilci soglasno — izvzemši nekega socialnega demokrata — in z velikim navdušenjem izrekli zaupanje vodstvu S. L. S. in kandidatom dr. Kreku in dekanu Lavrenčiču. To dejstvo je tembolj veselo, ker je pri zadnji državnozborski volitvi dobil naš kandidat v Trzinu le 28, a neodvisni kmet Sršen 89 glasov. Slava za vednim Trzinem, da ne trpe v svoji sredi sršenovega gnezda! — V Mengšu se je v nedeljo popoldne ob 3. uri napolnila dvorana »Društvenega doma« volilcev iz Mengša, Jarš in Loke. Volilci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. dekana in z opetovanim navdušenim odobravanjem sprejeli soglasno kandidaturi dosedanjih dveh poslancev. Shodu je predsedoval gosp. župan mengiški Orel. Peščica Sršenovec je med zborovanjem odkurila. — Iz Šmartna v Tuhinju. V nedeljo smo imeli pri nas lepo obiskan volilni shod. Govoril je dr. K. rek. Pri nas je za našo stranko sedaj lahko stališče. Toliko se še ni naredilo za tuhinjsko dolino, kar volimo poslance, kakor v zadnji deželnozborski volitvi dobil. Pogledil se je vodotoč ob cesti pod Bučom; vodovodi v Bučki, Zgornjem Tuhinju in Cirkovšah so se zgradili; gospodinjstvi tečaj je zagotovljen za Zgornji Tuhinj še to zimo; za uime podpore, živinoreji mnogo duševne in gnotne pomoči. Zato je pač umljivo, da so možje, zbrani iz petih občin, soglasno zagotovili svoje glasove kandidatom S. L. S. — Iz Zgornjega Tuhinja. V nedeljo je imel pri nas naš državni poslanec dr. K. rek shod. Možje iz naše in špitalske občine so se utrdili v svoji zvestobi do naše stranke in jo bodo tudi pri volitvah izkazali. Ravno za ta dan je licejski profesor dr. Pestotnik, tuhinjski rojak, povabil pismeno in osebno iz cele doline vse, ki je mogel misliti o njih, da bi se dali nagniti na liberalno plah. Prišli jih je deset, pa še od teh jih je moral gorke slišati. Ni mu kazalo imeti shoda v gostini, zato se je podal na bližnji travnik ob cesti in tam je imel razgovor o zelo važnih volilnih zadevah. Ko bi imeli mi tak razgovor pod milim nebom, bi gosposka brž poregla vmes. Desej ljudi sicer ni ravno da bi imenitralo a klavnost shoda ne more biti pred gosposko pač noben izgovor.

+ Volilni shodi na Notranjskem. Zadnje nedeljo je sklicala Kmečka zveza za sodni okraj Lož volilni shod v Starem trgu pri Ložu, na katerem sta pred obilnim poslušalstvom poročala deželni odbornik dr. Pegan in deželni poslanec Drobnič. Soglasno z navdušenjem sta se sprejeli obe kandidaturi. — Včeraj je sklicala Kmečka zveza za postojnski okraj občni zbor v Št. Petru na Krasu. Društvena dvorana in hodniki ob njej so bili natlačeni polni volilcev, katerim je poročal o delovanju naše delegacije v državnem zboru dr. Žitnik, o delu deželnega zbora in pa o liberalni volilni agitaciji pa deželni odbornik dr. Pegan. Bili so navzoči zaupniki iz vseh strani tega obsežnega okraja. Ob istem času je v Št. Petru zboroval, kakor smo izvedeli, ljubljanski Adolf Ribnikar. Na shodu je bilo par domačih železniških uradnikov, ostalo poslušalstvo se je rekrutiralo iz par senožeških in postojnskih liberalcev. Nekaj naših mož je prišlo na zborovališče — gostilno pri Lavrenčiču pogledat, pa niso niti dobili vtisa, da se gre za shod. Značilno je, da so shod skrivali. Če bi ga bili napovedali, bi najbrže naši prišli tudi poslušat Ribnikarjevo modrost. Včeraj popoldne je bil volilni shod na Premu, kjer je poročal o delu Slovenske Ljudske Stranke za kmeta deželni odbornik dr. Pegan. — Deželni odbornik dr. Pegan prihodnji četrtek, dne 13. t. m., ne sprejema strank.

+ Volilni shodi S. L. S. v novomeškem okraju. Včeraj so bili v novomeškem okraju shodi S. L. S. v Toplicah, na Drgranjih selih (fara Valta vas) in v Prečni. Mnogoštevilno zbrani možje so sprejeli govore kandidatov Mihelčiča in Zurca in državne poslanca Jarca z navdušenjem in kandidaturi soglasno odobrili.

+ Zaupni sestanki. Težka je za liberalce. V potu svojega obraza se trudijo, da bi dobili kandidatov za splošno kmečko kurijo. Zaupne sestanke sklicujejo, na imena vabijo svoje pristaje in se posvetujejo, kako bi mogli naši stranki odgrizti kaj glasov. Za več tudi ne gre. Vse v temi, zahrbtno. Poroča se nam tudi, da se uče liberalni zaupniki, kako bi organizirali nagajanje pri naših shodih. Predobro se poznamo, da bi to imelo kaj uspeha.

+ Zanimivo zborovanje sežanskega učiteljskega društva. — Učiteljstvu se odpirajo oči? V Štanjelu se je vršilo te dni zborovanje sežanskega učiteljskega društva. Na zborovanju je povdarjal učitelj Hreščak, da če se kdo oglasa na zborovanjih Zaveze, mu generali mašijo usta. Živimo še vedno v frazologiji liberalni. Bil bi čas, da izrežemo zlo pri korenini. Učitelj Peček je omenjal nato afero med časnikoma »Edinost« in »Dan«, v kateri se je očital poslednje imenovani list vsemu učiteljstvu. »Dan« je revolverski list; toda mi nismo krivi, če se nam podtika. Smo krivi, pravi nato Hreščak, ker molčimo. Je skrajni čas, da se izrazimo proti najnesramnejšemu listu, kajti Učiteljska tiskarna je le reklamno ime. — Sklenilo se je pooblastiti odbor, da list v imenu učiteljstva sežanskega okraja odkloni ter zahteva pojasnja, v kakšnem razmerju je Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev z »Dnevom«? — Na zborovanju so učitelji tudi razkrili to-le liberalno ljubezen do učiteljstva: Liberalni člani pomožnega okrajnega šolskega odbora v Sežani, in sicer zastopniki davkoplačevalcev, večinoma gostilničarji, so črtali učiteljstvu draginsko doklado za leto 1914. Tako se godi učiteljstvu pod liberalnim političnim varuštvo.

+ K rešitvi hrvatskega vprašanja. Sobotni »Az Est« poroča iz zanesljivega vira, da je baron Skerlec ob svojem zadnjem obisku v Pešti dosegel velike uspehe. Dobil je od vlade take obljube, ki so sposobne, da v najkrajšem času dovedejo do rešitve hrvatskega vprašanja. V prvi vrsti namerava vlada modificirati železničarsko pragmatiko z novim zakonom, ki je že popolnoma gotovo. Namesto dosedanje določbe v pragmatiki, da je notranji službeni jezik na železnicah mažarski, v občeovanju s strankami pa se ima na področju Hrvaške in Slavonije rabiti hrvaški jezik — bo novi zakon obsegal samo določbo, da mora osebe na hrvaških progah znati tudi mažarski jezik. Da se pomiri javno mnenje na Ogrskem, bo v razlagi rečeno, da so železnice mažarske in je torej naravno, da more biti uradni jezik samo mažarski. Izvede se dalje hrvaški jezik v nazivanju krajevnih imen; na hrvaških progah se odpravijo mažarska imena, ravno tako na kolekih in železniških voznih listkih. Za vse to ogrska vlada ne bo zahtevala nobenih protiuslug, ker smatra, da je dolžna to storiti iz ozirov na državne koristi. Samo to želi ogrska vlada, da hrvaški zastopniki v

ogrski državni zbornici podado izjavo, v kateri naglase svojo lojalnost in skupnost z ogrsko državo. Ako koalicijska ta edini pogoj sprejme, bi bilo hrvaško vprašanje rešeno. Ogrski vladi se s tem toliko bolj mudi, ker bo treba obnoviti finančno nagodbo. Tako »Az Est«.

+ Delavski socialni tečaj J. S. Z. v Trzinu dne 9. t. m. se je izvršil ob zelo obilni udeležbi vrlih trziških delavcev in delavk. Trziška skupina J. S. Z. je dokazala, da se ne le vzorno pod spretnim vodstvom svojega načelnika tov. Vidica upravlja, marveč da je tudi glede na agitacijo na vrhuncu. Dasi je trajal tečaj od 9. do 12. ure popoldne in od 3. do četrta na 6. uro popoldne brez odmora, je vrlo trziško delavstvo vztrajalo ves čas in je pazljivo zasledovalo strokovna predavanja. Predavali so: Gostinčar, dr. Mohorič, Piber, Marinko, Moškerc. Trziški župnik č. g. Potokar je posegel večkrat v razpravo, kakor tudi načelnik trziške skupine tov. Vidic. Uspeh tečaja se gotovo v še tesnejši in jačji organizaciji trziškega in okoličanskega slovenskega krščansko-socialnega delavstva pokaže.

+ Za brošurico »Slovenski liberalci« se pošilja znesek 30 vin. najlažje v pisemskih znamkah, ker odpade dostavnina. Kdor naroči skupaj 15 izvodov, jih dobi po 20 vin., dodati treba samo 30 vin. za poštino, torej skupno 3 K 30 vin.

+ Osebnosti. Vpokojeni so nadavkarji g. Karol Tavčar v Krškem, g. Ruda v Ljubljani in g. Ravnihar v Radovljici. — Naddavkar g. Anton Križman pride iz Kamnika v Krško. — Davčni asistent Ribnikar je prestavljen iz Žužemberka v Logatec.

— Če se hoši v liberalne gostilne. Nasprotnikom so že pošli vsi pripomočki, s katerimi bi napadali naše somišljenike. Zdaj imajo najbrž parolo zlasti v gostilnah napadati in izzivati naše ljudi. Najnovejše sredstvo jim je zdaj v volilni borbi — vodiška Johanca. Naši ljudje tudi nimajo polzeve krvi in lahko se zgodi, da v razburjenosti zabrusi kateri neotesanim izzivačem zaslužen odgovor. Namen izzivača je dosežen — sodniji javi našega somišljenika, ki je navadno obsojen. Tako se je zgodilo te dni v ljubljanski okolici z enim naših mož. Pride mirno v gostilno, v kateri je bilo omizje nasprotnikov. Še ni vrta zaprl, že so kot ose planili nanj z raznim izzivanjem. On razburjen, pove enemu resnico v brk. Posledica je bila, da ga je tožil in moral je naš mož plačati za eno besedico lepih 30 kron. Obupani nasprotniki sedaj pihajo jeze kot gadje in iščejo prilike, da, če le morejo, katerega naših ljudi v nesrečo spravijo.

— Ljudsko šolstvo. Imenovani so: Ljudmila Kovač, Predvor; Milena Debevec, Ubeljsko; Marija Boštjančič, Št. Vid pri Vipavi, Pavel Zajec, katehet v Ljubljani; Rudolf Obrekar, Čepelje. — Začasno se upokoji Fr. Mikec v Žužemberku. — Ljudska šola na Brezovici pri Ljubljani se razširi na tri razrede, v Vrhopolju pri Vipavi na dva razreda, istotako v Harijah; v Trzinu se ustanovi skupna osemrazredna šola, tako, da so dečki in deklice ločeni v dveh najvišjih razredih; za otroke od Sv. Katarine in Kovarja, ki imajo le šestletno šolsko dolžnost, bo prosto obiskovati ponavljalno šolo ali višje razrede ljudske šole v Trzinu; zasebna nemška šola se razširi na tri razrede. — Pritožba telovadnega društva »Sokol« v Postojni v zadevi poduka iz telovadbe šoloobveznim otrokom se zavrne. — Krajni šolski svet v Spodnji Šiški se razpusti. — Na ljudski šoli v Suhorju se določijo velike počitnice tako, da se morejo praznovati prazniki latinskega in grškega obreda. — Državne podpore za šolske vrtove po 50 kron za leto 1912. dobe: Ivan Grad, Bog. Račič, Leopold Levstek, Fr. Musar, Jak. Zebre, Jož. Kobal, Jož. Perz, Urh Konjar, Val. Klemente, Ant. Drašček, Iv. Kiferle, Jožef Zirovnik.

— Srednje šole. Stalno se nameste profesorji: Josip Breznik, Bogomir Burian in Jožef Ecker.

— Sneg. V noči od 6. na 7. in čez dan 7. novembra je sneg pobelil Nanos, Kovk in Čaven nad Vipavsko dolino, zato čutijo tudi po dolini nekoliko bolj mraz.

— Z Viča. Kdor hoče imeti jasno sliko o liberalcih in demokratih, naj si ogleda naše liberalne in socijske občinske odbornike. Ti so pri seji na vernih duš dan pokazali, da nimajo do ranjkih nobene pietete; da so slabi kristjani, pa kažejo s tem, da se navadno zbirajo k občinskim sejam med krščanskim naukom. Da so proti ljudstvu, so pa tudi v nedeljo pokazali, ko so soglasno odpravili naklade na žganje, ki so prinesle letos lepih 3700 K v prid občine. Prihodnje leto bi prinesle čiste štiri tisočake. Toda ti možicelni imajo rajši dva

tisoč nego štiri tisoč. Sploh so naklade na alkohol v naši občini v primeri z okolico najnižje. Na pivo n. pr. se v drugih občinah plačuje od hl po 1 K 40 vin. naklad, pri nas na pivo — nič. In vendar stane pri nas vrček piva 24 vin. kakor tam, kjer so naklade. Zakaj se tako pri nas prizanaša z nakladami na opojne pijače v prvi vrsti na snops? Odgovor: V občini imajo združeni liberalci in demokrati prvo besedo. Ti pa imajo bolj pri srcu peščico gostilničarjev, zlasti žganjetočev in tem na ljubo zapostavljajo občni blagor občine. In tem na ljubo so sklenili zadnji škodljivi nedeljski sklep. Ta sklep se mora odpraviti in morajo se vpeljati magari še višje naklade na alkoholne pijače, kajti ta trinog še vedno neusmiljeno gospodari po občini in zahteva še vedno premnoge žrtve.

— 500 kron zgubila. Posestnica Helena Perne iz Podbrezja je nedavno v neki trgovini v Kranju nekaj kupovala. Pri tem ji je ponevedoma padel iz košare na tla zavitek, v katerem je imela spravljanih 5 bankovcev po 100 kron. Zavitek je pobral neki majhen starejši mož, ki se je istočasno nahajal v trgovini in nato takoj odšel. To je videl mož Pernetove, a ker je mislil, da je zavitek prazen in da ga je žena sama proč vrgla, se ni dalje brigal za to. Dotični človek je majhne postave, kakih 50 let star, ostrega pogleda, že precej osivelih las, prireznanih brk in slabih zob. Z njim je bila vitka ženska, ki je tedaj kupila vrečo otrobov in jih velela nesti v neko krčmo, kjer sta imela konja in voz.

— Uspeh razredne loterije. Z Dunaja poročajo, da so bile šest tednov pred prvim žrebanjem že vse srečke razredne loterije razprodane. Tudi v poslovalnicah po deželi ni nobene več dobiti. Ljudje so celo potom oglasov v listih iskali virov za nakup srečk, toda zaman. Uspeh je tako ugoden, da se mu čuti tudi izemstvo.

— Sneg. Z Dunaja poročajo o vesteh iz alpskih krajev, da je zapadel v gorah sneg. Na Raxi in Snežniku leži sneg 50 cm visoko. Tudi na Semerinku sneži.

— Umrla je v Osredku Marjeta Kovič, stara 24 let.

— Spominski dan na velik potres v Zagrebu. Iz Zagreba se poroča: Včeraj, v nedeljo, se je obhajala v vseh zagrebških cerkvah sveta maša v spomin velikega potresa, ki je ravno pred tridesetimi leti napravil v Zagrebu mnogo strahu in tudi mnogo škode. Hvala Bogu, da je potres trajal le nekaj minut. Ravno ob času, ko so šli otroci v šolo, se je zaslizalo izpod zemlje grozno bobnenje in zemlja se je začela gibati. Strah je bil nepopisen. Cel teden je na stotine ljudi prenočevalo v zrinjeveških nasadih, živelo v barakah, v omnibusih in drugih vozovih. Okoli 4000 oseb je takrat v begu zapustilo mesto. Škoda, ki jo je potres povzročil, je bila izredno velika. Stolnica malo da se ni zrušila. Človeške žrtve so bile samo tri. Tudi v sinagogi je bila o tej priliki spominska služba božja.

— Zopet nesreča pri streljanju s topi. Dne 8. t. m. je streljal 20letni Franc Šiler, zidarski delavec v Trsteniku pri Kranju, povodom cerkvenega proščenja s topi. Pri tem pa mu je strel puhal v obraz in ga popolnoma osodil. Vid bo bržkone popolnoma izgubil. Strel mu je tudi razmesaril desno roko. Prepeljali so ga v ljubljansko deželno bolnišnico.

Koroške novice.

k Einspielerjeva slavnost se vrši dne 16. t. m. v Celovcu. Ob 11. uri dop. je v cerkvi sv. Duha v Celovcu božja služba s cerkvenim govorom mng. V. Podgorca. Ob 2. uri popoldne se vrši v veliki dvorani hotela Trabesinger slavnost s sledečim vzporedom: 1. Pozdrav. 2. Deklamacija. 3. Govor posl. Grafenauerja. 4. Petje. 5. Govor prof. dr. A. Medveda iz Maribora. 6. Petje (Slov. kor. narodne pesmi). 7. Igra: Jurčič: Česnik »Domen«, igra v petih dejanjih. 8. Petje. Tudi izvenkoroški Slovenci prisrčno vabljeni! Na svidenje v Celovcu!

k Učiteljske vesti. Imenovani so bili za nadučitelje: Franc Legat v Črnečah v Schiefeling v Labudski dolini; Jul. Bohata v Grebinju za Grebinj; za podučitelje: absol. učit. kandidatje Peter Donjak za Radiše, Viktor Gomohr za Gorje, Karol Kogelnig za Prevalje — Faro, Engelbert Skorčič za Prevalje in Miha Zipsch za Grebinj. Prestavljeni so: Ernst Faib iz Svinca v Pliberk, Adolf Has iz Celovca v Lipo pri Vrbi, Ivan Kuhar z Ojstrice v Globasnico, Jožef Napokvi iz Lipe nad Vrbo v Bistrico v Ziljski dolini, J. Pettau v Vrat v Podkloster, Hugo Schwanda z Bistrice v Rožu v Bilčovs; učiteljica Josipina Sintsch nīg iz Šent Jakoba

v Rožu v Bilčovs, Jožef Kerstein iz Saaka v Škofiče, Emanuel Knauer iz Soga v Vrata, Alojz Lepuschitz iz Uke v Blače, podučiteljica Marija Limpel iz Medgorja na Rudo, Olga Pečnik iz Globasnice v Prevalje — Leše. Vpokojena je učiteljica Josipina Blümel v Velikovu. Službo je odpovedala učiteljica Matilda Bock v Bistrici v Rožu. — Če ima deželni šolski svet prostora za nemške uč. kandidate, zakaj ne nastavi tudi slovenskih, ki čakajo na službo?

k Šolske vesti. Usposobljeni izpit iz slovenščine za pouk na ljudskih šolah sta napravila Franc Treul v Kleblachu in Urula Fieier v Št. Jakobu v Rožu.

k S pošte. Poštno in brzojavno ravnateljstvo za Koroško začne poslovati dne 1. januarja 1914. Za administrativno službo je sistemiziranih 16 mest (1 nadpoštni ravnatelj, 2 poštna svetnika, 2 poštna tajnika, 3 poštni komisarji, 4 poštni koncipisti in 4 konceptni praktikantje); 14 mest za tehnično službo (1 stavbeni svetnik, 1 nadkomisar, 2 komisarja, 2 adjunkta, 2 eleva in 2 mehanika ter 4 stavbni pomočniki); 13 mest za računsko službo (1 svetnik, 2 revidenta, 3 officiali, 4 asistenti, 3 praktikanti) in 12 mest za prometno službo (2 nadofficiala, 4 officiali, 4 asistenti, 2 oficianta), skupaj 55 mest, za katera je namenjenih 76.300 K za prvo polovico leta 1914. — Stavbni nadkomisar Fr. Waldamer o v Celovcu je postal vodja tehničnega oddelka direkcije v Celovcu.

k Aretirani železniški vratar. Vratarja na južnem kolodvoru v Beljaku K. B. so te dni aretirali in odpeljali v zapore okrajnega sodišča. Baje je v zvez z izseljevalnimi agenti.

Primorske vesti.

p Shodi v Trstu. Nedelja je bila v Trstu dan shodov. Vršila so se tri velika zborovanja, katerih se je udeležilo sila ljudi. V Narodnem domu je govoril poslanec Rybař o delovanju državne zbornice in je omenil pri tem to in ono, kar osvetljuje sedanje razmere na Avstrijskem. Za tem govornikom pa je vodstvo pol. društva »Edinost« zborovalcem predložilo poslovanje društva tekom letošnjega leta. — V gledališču »Fenice« so pa zborovali državni uradniki in uslužbenci, ki so se bili zbrali v ogromnem številu. Govori in referati so razkrivali bedo nameščencev države in utemeljevali upravičenost zahtev državnih uslužbencev, ki vidijo pomoč edino v službeni pragmatiki. — V dvorani »Politeama Rossetti« slednjič so zborovali italijanski dijaki, ki zahtevajo univerzo. Ti so bili najbolj glasni in radi njih je bila tudi policija na nogah. Hudih nesreč pa sicer ni bilo.

p Vodiška Johanca je našla svojega biografa in kronista v osebi »Dnevo-vega« šefa dr. Ivana Laha. To je tisti doktor filozofije avstrijske univerze, ki je moralno odgovoren za vse skandale, ki jih povzroča »Dan« in za vso podivjanost, ki jo seje »Dan« med ljudstvo. Dr. Ivan Lah, ki se ni mogel uriniti za profesorja, si je nadel nalogo, da se proslavi z opisovanjem zgodb vodiške Johanca in »Učiteljska tiskarna« ponatiskuje sedaj njegove ogabnosti v brošurah. — Zaninivo je, da se celo liberalni učitelji (na Primorskem) na javnih strokovnih zborovanjih zgražajo nad poslovanjem »Učiteljske tiskarne« in zahtevajo od svoje »Zveze« pojasnila, kako stališče zavzema k »Dnevu«. Pač žalostno, če bi bili profesor-ski kandidati in učitelji že res vsi tako — daleč!

p Rmena ekscelenca v Trstu. Ladjedelnico v Trzinu si je ogledal v soboto minister kitajske republike eks-celencja Šen-Sol-Ling in se je zasigural, da so načrti za one štiri brze križarice, ki jih je naročila Kina v Trzinu, dobri in zanesljivi. Ministra je obisk zelo zadovoljil. Spremljala sta tuje gospoda dva kitajska inženjerja.

p Davkarja in mestni magistrat tržaški. Dne 1. januarja 1914 izgubi tržaški magistrat zopet nekaj svoje gloriole. Vlada mu vzame takrat zadnjo agendo prenesenega delokroga — pobiranje davkov. Kamora seveda govori, da je to zopet poklon vlade Slovencem in Nemci že sedaj zahtevajo zase čim največ uradniških mest v svrhu pomnožitve svojega »Besitzstanda«, resnica pa je, da vidi vlada v podraževanju davkarje uspešno zaviranje vselitajnske misli in oslabitev državi neprijaznega elementa.

p Novi davčni urad v Trstu pričnó poslovati dne 1. januarja prihodnjega leta. Nemci se boje, da bi vseh 70 (?) uradniških mest zasedli sami — Slovenci in se pripravljajo, da bi spravili čim več svojih — jezikovno nesposobnih — ljudi v urad. Slovenske poplave se pač ni bati, saj nas vlada ne neguje

kakor Albance; če bi pa prišla do besede pravica, bi pa morali biti Slovenci primerno upoštevani.

p Dva vlom. V Trstu so neznani zlikovci vlomili v Schmutzovo trgovino z usnjem v ulici Silvio Pellico št. 8, kjer so ukradli najraznovrstnejšega usnja v vrednosti 3000 K. O vlomilcih še ni nikakega sledu. — Drugi vlom se je dogodil v trgovini Salvatorja Sabadinija v ulici Ponterosso št. 6, ki kupčuje s fotografičnimi aparati, očali, električnimi svetilkami in drugim takim blagom. Ukradli so več fotografičnih aparatov in kukal v vrednosti nad tisoč kron.

Iz Trsta in okolice nam dohajajo pritožbe, da se Valjavčev Laško-slovenski slovar v tržaških knjigarnah ne dobi. Naznanjamo s tem, da sta knjigarni »Gorenjec & Comp. Trst, Via Caserma 17 in F. H. Schimpff, Piazza della Borsa 12 bogato preskrbljeni z izvodmi Valjavčevega slovarja in se dobi tam po isti ceni kakor pri nas 3 K 80 vin. za vezan izvod, če se kupi isti pred 1. decembrom t. l. Pozneje pa bo veljal ta slovar po vseh knjigarnah 4 K 50 vin. izvod. Katoliška Bukvarna.

GRŠKO - TURŠKI SPORAZUM.

Iz Carigrada se poroča: Minister Talaat bej je izjavil, da grško-turške difference ne obstoje več. Turškim delegatom v Atenah so se že odposlale potrebne instrukcije; mir se podpiše tekom tega tedna.

Iz Aten se poroča: Ker so turški delegati dobili nove instrukcije iz Carigrada, se je 7. t. m. zvečer vršila seja. Grški zunanji minister Panas je vztrajal pri svojih ministričnih zahtevih, da turški delegati podajo jamstvo, da so prešli potrebna navodila, vsled katerih bi bilo vsako nadaljnjo zavlačenje izključeno.

RAZSODBA V KRUPPOVEM PROCESU.

Berolin, 9. novembra. V drugem Kruppovem procesu radi podkupovanja častnikov in podčastnikov, da so podajali pojasnila Kruppu v prilog, je bil obsojen Kruppov uradnik Brand v štirimesečni zapor, katero kazen je že v preiskovalnem zaporu presedel. Eccius je pa bil obsojen na 1200 mark denarne globe.

Zadnje vesti.

ZELO RESEN NOTRANJNI POLOŽAJ.

Praga, 10. novembra. »Narodni Listy« objavljajo članek, ki se peča s posledicami brezuspešnih lvovskih pogajanj. Člankar izjavi, da se je sobotni ministrski svet pečal, kaj da naj se stori, če ostanejo lvovska pogajanja brezuspešna. Včeraj je cesarju grof Stürgkh o položaju poročal. Predno ne izvolijo delegacij, se položaj ne reši. Vlada še najbrže počaka, kako da se stvari v zbornici razvijejo. Če zbornica sama ne zlomi rusinske obstrukcije, mora vlada red napraviti. Reda, izboljšanja in pomoči pa ni, če Stürgkh pošlje zbornico domov, če zasedanje državnega zbora odgodi ali zaključi in nedoločeno dobo s § 14. vlada. Remedure pa tudi ni pričakovati od take zbornice, ki stoji nasproti obstrukciji s fatalistično revnodušnostjo in s topo mirnostjo, češ da obstrukcije ni mogoče premagati. Zbornični predsednik dr. Sylvester je predober, da bi obstrukcijo zlomil. Položaj, v katerega je zabredel parlamentarizem na Dunaju, v Pragi in v Lvovu, sili vse češke odgovorne politike, da vpoštevajo resnost sedanjega trenutka, ker je Češka že v položaju, v katerega pride še Galicija. Na Češkem in v Avstriji ne želi nihče absolutizma, prebivalstvo želi remeduro.

Lvov, 10. novembra. Rusinska parlamentarna komisija z ozirom na resolucijo poljskih protiblokovih strank izjavlja, da je vsled te izjave od svoječasnega kompromisa odvezana. Resolucija da pomenja razbitje volilne reforme. Rusinski klub ima danes sejo na Dunaju. Kljub uradnim olepševalnim poročilom se zatrjuje, da je smatrati poljsko-rusinska pogajanja za razbita. Težišče položaja je sedaj na Dunaju, kamor so odpotovali zastopniki Poljakov in Rusinov, poljski cesarski namestnik in poljski minister. Vprašanje je, ako se bo na Dunaju posrečilo dobiti kako kompromisno formulo. Rusi nameravajo v državnem zboru priti tudi s tehnično obstrukcijo.

Dunaj, 10. novembra. Vlada je galiskega deželnega maršala in zastopnike volilni reformi nasprotnih strank pozvala na Dunaj k novi konferenci, da tu izvrši še zadnji poskus vplivati na nasprotnike volilne reforme. Upanja, da se vladi ta poskus posreči, je pa zelo malo.

TISZA PRI CESARJU.

Dunaj, 10. novembra. Grof Tisza je bil danes dalj časa pri cesarju v avdijenci.

SKUPNI MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 10. novembra. Pod predsedstvom grofa Berchtolda se je vršil skupni ministrski svet, ki se je pečal s pripravami za zasedanje delegacij.

ODSTOP NAČELNIKOV ORGANIZACIJ ČESKIH POŠTNIH URADNIKOV.

Praga, 10. novembra. Dne 8. t. m. so naznanili vsi načelniki čeških poštних organizacij oblastem, da odstopijo. Storili so to zato, da jih ne bodo mogli klicati na odgovor, ker nameravajo češki poštni uradniki priti s pasivnim odporom, če se do 15. decembra pragmatika ne uveljavi.

PASIVNA RESISTENCA UČITELJSTVA.

Plzen, 10. novembra. Shod učiteljstva tukajšnjega okraja je sklenil z novim letom priti s pasivno resistenco, ako se do tedaj ne zvišajo plače.

SHODI ČESKEGA UČITELJSTVA.

Praga, 10. novembra. V 30 čeških mestih so zborovali včeraj učitelji, ki so zahtevali, da naj se jim takoj plače urede in so zagrozili s pasivnim odporom, če se to ne zgodi.

PROTESTNI SHOD PROTI LEX KOLISKO.

Praga, 10. novembra. V Narodnem Domu v Kraljevih Vinohradih je sklical mestni svet protestni shod proti sankciji lex Kolisko. Soglasno so sklenili resolucijo, ki zahteva od vlade odločno izjavo, da ne more lex Kolisko cesarju v sankcijo predložiti.

DEMONSTRACIJE ČESKIH NARODNIH SOCIALCEV.

Praga, 10. novembra. Ob obletnici bitke na Beli Gori so priredili češki narodni socialci shod. Proti večeru so koralali narodni socialci v strnjenih vrstah v mesto, kjer jih je policija razkropila.

ZA DRUGO ČEŠKO VSEUČILIŠČE V BRNU.

Praga, 10. novembra. Profesorji in vseučiliščniki so na številno obiskanem shodu zahtevali, da naj se ustanovi drugo češko vseučilišče v Brnu.

ALBANIJA KRALJESTVO?

London, 10. novembra. »Daily Telegraph« trdi, da bo Albanija proglašena za kraljestvo.

KRALJ ŠPANSKI BO OPERIRAN.

Madrid, 10. novembra. Kralja španskega bodo morali radi boleznii v ušesu operirati.

BULGARSKI CAR NA POTOVANJU.

Sofija, 10. novembra. Car Ferdinand se v kratkem vrne sem, nato pa zopet nastopi potovanje v inozemstvo, ki ga povede na Dunaj in v Berlin.

KRVAVA BITKA.

New York, 10. novembra. Pri Elpaso je 700 mož zveznih čet presenetilo 1200 vstašev in zvezne vojske skoro popolnoma uničilo.

SMRTNA KOSA.

Dunaj, 10. novembra. Sekcijski šef v notranjem ministrstvu baron Pretis je umrl, star 55 let.

OPATIJSKA IGRALNICA.

Opatija, 10. novembra. Radi zaprtja opatijske igralnice je odstopil predsednik Riviera banke Pavel pl. Elek.

110 ODVETNIŠKIH PISARN ZAPRTIH.

Peterburg, 10. novembra. Vlada je ukazala, da se uvede kazenska preiskava proti 110 odvetnikom, ki so podpisali protest proti vraži o ritualnem umoru ter jim je dala zapreti pisarne.

SKRIVNOSTNA SMRT CARJEVEGA POBOČNIKA.

Jalta, 10. novembra. Poveljnik carskega gradu Livadija v katerem prebiva zdaj car s svojo družino, generalni lajtnat Djedulin, je včeraj nenadoma umrl. Razsrejena je govorica, da ni umrl naravne smrti, ampak da je postal žrtev atentata ali pa da je storil samoumor. General Djedulin je bil carjev zaupnik in krilni pobočnik. Skrbeti je imel zlasti za osebno varnost carja in njegove družine.

KIEVSKI PROCES.

Kiev, 10. novembra. Razsodba o procesu o obtožbi ritualnega umora se izreče danes ponoči.

ZAGROŽEN POGROM V ODESI.

Peterburg, 10. novembra. V predmestjih Odesa se boje judje pogromov, ki so jih pravi ruski ljudje zagrozili. Judje že mesto zapuščajo in svoje premoženje v bankah deponirajo.

ŠOFERJA UMORILI.

Pariz, 10. novembra. Pri Lille so napadli apaši 20 let starega šoferja Laborre in ga ustrelili, nato so se pa z avtomobilom odpeljali.

STOTNIKOVA SOPROGA USTRELILA SLUGO.

San Rems, 10. novembra. Stotnikova grofica Piepolo je ustrelila vojnega

slugo svojega moža, ker je sluga udrl v njeno spalnico in je hotel rabiti silo. Sluga je bil star 23 let in je nečak dr. Musija.

PEGoud IZVRŠUJE POLETE V DEŽJU IN VIHARJU.

Bruselj, 10. novembra. Pegoud je včeraj izvrševal tu vratolomne polete s svojim aeroplanom v dežju in viharju.

VELIKANSKI POŽAR V PETERBURGU.

Peterburg, 10. novembra. V mestnem delu Peski je izbruhnil požar, ki se je strašno razširil in velikansko škodo povzročil. Pet oseb, med njimi tudi en ognjegasec, je zgorelo, veliko ljudi je pa nevarno opečenih.

Ljubljanske novice.

Ij Pisatelj Finžgar predava jutri v terek točno ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Ljudskega doma«. Vstop vsakemu prost.

Ij Pokopali smo včeraj popoldne dolgoletnega delovodjo tovarne za lim g. Andreja Logarja. Pokojnik je bil od prvih počitkov našega ljudskega gibanja vedno in ob vsaki priliki zvest načelom naše stranke ter je opetovano tudi s požrtvovalnim delom pomagal do zmage pravični stvari. Bil je mož stare, poštene korenine, kateremu vsi, ki smo ga poznali in spoštovali, ohranimo blag spomin. Pogreba se je udeležilo poleg vodstva tovarne in mnogoštevilnih pokojnikovih znancev tudi v posebno častnem številu delavstvo tovarne, ki je v pokojniku izgubilo dobrega prijatelju. Zadnjo čast so pokojniku izkazala tudi zastava Slov. kršč.-socialne zveze in odposlanstvo izvršilnega odbora S. L. S. Počivaj v miru, zvesti sobojevnik!

Ij Smrtina kosa. Danes dopoldne je umrla na Kaplanovem pri Velikih Laščah gospa Marija Skulj, roj. Hočev, v 67. letu starosti. Imenovana je bila mati tukajšnjega mestnega učitelja Franca Skulj. — Pokojnica je bila vzorna mati, dobrotnica vseh potrebnih. N. p. v m.!

Ij III. gostovanje hrvatske opere. V ponedeljek, dne 17. t. m., se poje: »Amalija ali ples v maskah«, opera v treh dejanjih. Po Scribeju spisal F. M. Piave. Uglasbil G. Verdi. Prvič se je uprizorila ta opera v Rimu leta 1859. Dejanje je bilo prvotno zajeto iz švedske zgodovine, in sicer iz življenja kralja Gustava III. Godilo se je v Stockholmu leta 1792. Na Verdijevo željo pa je Piave Scribejevo zgodovinsko dejanje preložil v severnoameriško mesto Bostru ter je izpremenil kralja Gustava v grofa Rikorda, guvernerja bostonskega. Opera je dosegla mahoma velikanski uspeh. Že leta 1859. se je pela po vse Italiji, leta 1860. pa že tudi na Nemškem in nato po vsem svetu, izvzemši Francijo, kjer se sme peti le Auberjeva opera »Ples v maskah« po Scribejevem besedilu. Tudi v Ljubljani se je pela ta Verdijeve opera za Nolljevih časov menda v dveh sezonah. Ker zahteva vloga paža Oskarja kolo-raturko, je bila za naš oder le redkokdaj uprizorljiva. V Zagrebu poje paža Slovenka ga. Irma Polakova, ki pride tudi v Ljubljano. Kakor vse Verdijeve opere, je tudi »Ples v maskah« zelo melodična opera, ki pa zahteva vseskozi izvrstnih solistov. Vloge so namreč težke, dramske, karakterne in zahtevajo ne le dovršenih pevcev umetnikov, nego tudi izvrstnih igralcev. Kr. hrvatsko zemaljsko kazalište uprizori to opero pod dirigentstvom g. Nikole pl. Fallerja in s sledečimi solisti: gdč. Mira Koroščeve (Amelija), gdč. Mercedes Valentijeva (Ulrika), ga. Irma Polakova (Oskar), gg. Lad. Lowczyński (Rikard), Marko Vušković (Renato), Samuel (T. Lesič), Tom (Jos. Križaj), sodnik (Aleks. Binički), Silvan (Dom. Jursič). Začetek predstave ob 8. zvečer.

Ij Slovensko gledališče. Sinoči smo videli burko »Martin Smola ali kinematograf«. Blumenthal in Kadelburg sta njena duševna očeta. Nova ta šala ni, a se da kljub starosti še dandanes gledati. Na nemogoči premisi zgradi pisatelj najkonsekventnejše sklepe. Njena literarna vrednost je istovetna z libreti moderne operete, le s tem razločkom, da ni lascivna. Žal, da je burka od druge polovice drugega dejanja naprej cirkus in se je tudi cirkuško igralo. Kdor ni maral nič misliti, se je lahko dodobra nasmejal, sicer se pa od burke tudi ne zahteva več. — Strnad — Povhe je kopiral docela Verovška, njegova žena — Bukškova je bila dobra, Črne — Skrbinšek se nam je smilil, ker se mu je videlo, da se sili, ko služi kruh z neumetnostjo. Poteron — Grom je nosil nemogočo lasuljo in je bil objekt smeha za galerijo. Boris Menski — Danilo je odigral svojega

blaziranca z rutino in lepo masko. — Marta — J. Gorjupova je iznova pokazala talent. Male goske pogodi brez truda in pretiravanja zelo dobro. Druge vloge so epizodne. Režija je bila vestna, gledališče srednje obiskano, vendar izvzemši lož polovično zasedeno. — Najbrže bomo obsojeni, da se nam bo igralo v bodoče samo burke in veseloigre in da bo prišla le enkrat samkrat na mesec na vrsto literarna reč; a treba bo prenesti tudi to, zakaj publika hoče le lahke hrane in umetnost se ji bo morala ukloniti in postati špekulantka, ako bo hotela sploh enkrat na mesec eksistirati. A. R.

Ij Lovski blagor na Rožniku. Odlični ljubljanski trgovec je danes zjutraj na svojem običajnem jutranjem sprehodu na Rožniku nakrat 4 do 5 korakov pred seboj zapazil lepega velikega dihurja. Dihur je pričel pihati proti sprehajalcu, ko pa se je ta zopet prestopil, je dihur izginil v svoj brlog. 150 korakov dalje je sfrtjal z drevesa krasen divji petelin. Take zanimivosti se opazajo na Rožniku v jutranjih urah. Ako kakega lovca interesira dihurjev brlog, naj se oglasi v našem uredništvu. Zgoraj omenjeni trgovec je pripravljen lov-cem pokazati dihurjevo domovanje.

Ij Umrlj so: Marija Havaček, zasebnica, 64 let. — Marta Mikuž, hči deželnega računskega revidenta, 3 leta. — Luka Dolenc, dninar, 35 let. — Ferdinand Vidmar, pristav južne železnice, 45 let.

Šla erske novice.

Š Sv. Jurij ob Taboru. Zborovanje slov. kat. polit. društva za vranski okraj včeraj dne 9. t. m. se je prav dobro obneslo. Poročala sta o državnem zboru poslanec Pišek, o deželnem zboru poslanec dr. Korošec. Slednji je podal okvir, v katerem se bi naj gibala bližnja politika naše deželnozbor-ske delegacije.

Š Boj z roparji ob štajersko-hrvaški meji. Bizeljsko, 8. novembra: Tu živimo kakor v Albaniji. Pretečeni torek dne 4. novembra ob pol 2. uri, oziroma ob pol 3. uri zjutraj je napadla razbojniška tolpa iz bližnje Hrvatske tukajšnje trgovine g. Kosa, podružnico g. Andreja Frece in trgovino v Stari vasi gosp. Martina Frece. Z revol-verji so branili uslužbenci trgovin blago svojih gospodarjev v smrtni nevarnosti, da jih razbojniki ne ustrelijo. V Stari vasi v neposredni bližini orožniške postaje je padlo okoli 40 strelcov. Okna, vrata in zidovje ima sledi krogelj. Za en las, pa bi bili domačo gđčo hčerko, za oknom stoječo ustrelili. Uslužbenca je rešil gumb, kamor je kroglica pri-leletala. — Bežali so lopovi preko Sotle, ker so kmetje brv in most zastražili. Orožniški stražmojster Aberšek jim je sledil na Hrvatsko, kjer je enega ob-strelil, ki se je v obupnim klicem zvalil na zemljo. — Medtem pa so orožni-kovega spremljevalca napadli in ko ga je orožnik iz okoljenja rešil in se vrnil na mesto, kjer je obstreljeni padel, ga ni bilo več. Se je že kam zavl-keal ali pa so ga tovariši s seboj vzeli. Razbojniki so grozili, da se kmalu vr-nejo. Res prekrasne varnostne razme-re ob Sotli. Orožniška postaja pa sko-raj nikoli ni popolna.

Š Poneverjenja na graški pošti. Na pošti v Gradcu so zasledili, da je neki poštni aspirant prilaščal si razna pisma in jih odpiral. Na graško poštno ravnateljstvo so namreč že dalje časa prihajale številne pritožbe, da mnoga pisma, oddana v Gradcu, niso prišla na svoj naslov. To je bil zlasti slučaj pri pismih, poslanih na Dunaj. Kljub natančnim preiskavam niso mogli dognati, kje je krivda. Te dni pa je neki nočni čuvaj izsledil na pošti na stranišču pod neko desko nad 800 pismem, ki so bila vsa odprta. Takoj je bilo jasno, da so se vršila velika poneverjenja. Večina najdenih pismem je bila naslovljena na Dunaj ter bi se moglo po njih obliki oziroma težni sklepati, da je v njih denar ali vrednostni papirji.

Š Izginola poštna vreča. Ko je dne 6. novembra vozil postiljon Matevž Urh pošto iz Vidma v Krško, je opazil neki deček, da so odprta vratca tresorja, v katerem so se navadno shranjevale vrednostne stvari. O tem je postiljona obvestil in ta je dognal, da mu je izginila poštna vreča, v kateri je bilo denarja s 1250 K, štiri rekomandirana in druga navadna pisma. Postiljon trdi, da je bil tresor, preden je odpeljal iz Vidma, zaprt.

Š Iz strahu pred zaporom. 6. t. m. se je obesil v Mačjemdolu pri St. Lorenecu ob Temenici 60 let stari Jožef Gorišek, po domače »Špendau«. Našli so obešenega na snici. Vzrok temu dejanju je baje bojazen pred kazenskim zaporom, Ker je dal že pred de-

3442

Цена: К 1-90, 1-60, 1-30, 1—, —60.

Izpred sodišča.

— **Porotne obravnave v Novem mestu.** Te se prično dne 24. novembra 1913. Predsednik je Franc Garzarolli pl. Thurnlack, njegova namestnika pa dr. Rogina in Zmavec. Sodnika Jarc in Bučar, namestniki pa dr. Ahazhizh. Kraut, Furlan in Toporiš. Obravnava bo precej, — od prejšnje sezije ostale tri in na novo narasle od sedaj štiri. Glavni porotniki so: Gorenc Alojzij, posestnik v Gor. Gradišču; Mirtič Miha, posestnik na Dvoru, Tomic Viljem, posestnik in trgovec v Trebnjem, Morscher Franc, župan v Smreki, Ernst Hribar, posestnik in trgovec v Jesenicah, Povše Janez, posestnik in usnjav v Mokronogu, Borse Franc, posestnik v Pristavi, Gliha Ivan, posestnik in usnjav v Kostanjevici, Smerke Alojz, gostilničar v Žužemberku, Vukšinič Martin, oskrbnik v Metliki, Pirc Andrej, posestnik na Ravnem, Godina Anton, mlinar v Orehovi, Keržišnik Avgust, posestnik in gostilničar v Kostanjevici, Zihel Janez, posestnik v Mokronogu, Prelesnik Jakob, posestnik in župan v Zdenskivasi, Grebenc Franc, posestnik in gostilničar v Škofljici, Ozimek Jože, fotograf v Dragi, Može Franc, trgovec na Dvoru, Račević Jože, posestnik v Dol. Škopičah, Fabjan Jože, posestnik v Starčevsi, Dular Janez, posestnik in mlinar v Jami, Smolič Franc, posestnik v Knežji vasi, Zajc Anton, gostilničar v Bistrici, Jerič Franc, posestnik in gostilničar v Mokronogu, Kuntarič Janez, posestnik v Pristavi, Spilek Andrej, posestnik v Prilipi, Lužar Anton, posestnik v Starčevsi, Halter Janez, trgovec v Radečah, Putrek Janez, trgovec v Črnomlju, Zupančič Janez, posestnik v Dobravi, Höfnerle Heinrich, posestnik v Poljanah, Cerkovnik Andrej, posestnik in župan v Trsteniku, Krese Franc, posestnik v Gorenji Sušici, Bon Vincenc, posestnik in trgovec na Raki, Gregorčič Alojz, posestnik in trgovec v Rakovniku. — **Na mestniški:** Kren Matija, posestnik v Valtivasi, Becele Anton, posestnik in mesar na Gornjem vrhu, Bruner Maks, posestnik v Rudolfovem, Barborič Karl, posestnik in trgovec v Rudolfovem, Korbar Franc, posestnik v Mali Bučni vasi, Splihal Franc, kavarnar v Rudolfovem, Čampa Andrej, posestnik v Prečni, Jaklič Franc, posestnik v Veliki Bučni vasi, Bergman Jože, posestnik in lekarnar v Rudolfovem.

Razne stvari.

Nemški cesar za vero v armadi. Nemški cesar Viljem je že večkrat javno pokazal svojo vernost. Nedavno pa je pri blagoslovljenju mornariške šole v Murwicku poudarjal potrebo vere za častnike. Rekel je med drugim: »Naš čas potrebuje celih, železnih mož. Pri tem pride v poštev oseba, v prvi vrsti značaj. Vzgojo vašega značaja pospeševati je najvažnejša naloga vaših predstojnikov. To je tudi pred vsemi stvarmi naloga vsakega posameznika. Pridobite si sčasoma strogo pravno, na verski podlagi temelječo svetovno naziranje, kakor tudi obojestranske odgovornosti zavedajočega se tovarišstva ter viteškega mišljenja in delovanja. Tako boste obpluli kletki, na katerih se žal ponesreči še vedno toliko mladih častnikov. Navdušujte se na velikih zgledih v zgodovini, ki vas uči, da so duševne moči one sile, ki si prirobo zmago in da med temi ni zadnja jakost duše, ki izvira iz prave vere v Boga. Potem boste z vzvišenimi cilji pred očmi z lahkoto premagali vse težave poklica in postali pomorski častniki, kakršnih si želimo in kakršne domovina potrebuje, namreč ponosni in trdni moške v viharjih življenja.« V nekem drugem svojem govoru je svari praporščake pred pivskimi razvadami, ki uničujejo živce. Današnja služba mornariškega častnika zahteva mož z zdravimi živci. Seveda so židovski listi vsled teh govorov zelo razburjeni, kajti ako bo ljudstvo v resnici verno, bo kmalu konec z židovskim gospodarstvom.

O te papige! Iz Draždan se poroča ta-le dogodbica: Draždanske gospodinjice imajo vsako soboto veliko pospravljanje. Ob tej priliki se seveda vse prestavi in tako se je zgodilo minolo sobo-

to v neki hiši, da je papagaj dobil začasno mesto v jedilni sobi blizu vrat. Vrata jedilnice, ki vodijo v vežo, so bila samo priprta. Kmalu nato stopi v vežo premogar in zakliče: »Milostna, ali potrebujete premoga?« »Tja!« se oglasi iz jedilnice. »Ali naj kar na dvorišče znesem?« vpraša dalje premogar. »Tja!« je odgovor. Premogar znese premog na dvorišče in gre nato v kuhinjo po denar. Hišna gospodinja ga debelo pogleda, nato pa gre v možovo sobo, kjer je papiga že zopet bila na svojem navadnem mestu ob pisalni mizi. »Ali si ti naročil premog?« vpraša moža. »Tja!« se točno oglasi papiga. Tako se je ptica sama izdala. Gospodar jezen in psujoč plača račun, papigo pa vzame iz kletke in jo za kazen potisne pod kanapé. Kmalu nato se je tudi domači psiček nekaj pregrešil in ozlovoljeni gospodar ga brene pod kanapé. Nato je bilo nekaj časa vse tiho; naenkrat pa se začujejo papigine besede: »Ali si tudi ti premog naročil?«

Profesor, ki napeljuje k umoru. V Parizu je povzročila splošno začudenje aretacija profesorja Roquetta, ki je obljubil dvema mladima moskima 200 frankov, če umorita njegovo taščo in njeno prijateljico. Pokazal jima je tudi načrt dotičnega stanovanja ter rekel, da smeta vzeti, kar jima je drago, samo pohištva naj ne poškodujeta. K dogovorjenemu sestanku na pokopališču pa sta mladeniča povabila tudi policijo, ki je profesorja vtaknila pod ključ.

Bodočnost stavskih strojev. V Berlinu so ustanovili društvo »Schnellsetzmaschinen-Gesellschaft«, ki hoče financirati novo iznajdbo avtomatičnega stavškega stroja (Schnellsetzmaschine). Ta stavski stroj ima znatne prednosti pred dosedanjimi zistemi, zlasti z ozirom na natančno delo. Novi stroj je deloma popolnoma neodvisen od delavca, ki se ga poslužuje. Delo na tem stroju je namreč razdeljeno. Ono, kar je dosedaj delal stavec na stavskih strojih, namreč tipkanje, se vrši na posebnem stroju, na katerem se more delati kot na navadnem pisalnem stroju. Vse, kar pa preostane še za izvršitev stavka, izdelava novi stroj avtomatično, in sicer dvakrat do trikrat tako hitro kot do sedaj ter popolnoma neodvisno od delavca. Samo za poznejše avtomatsko delo je potreben stavski stroj, medtem ko se neavtomatsko delo, tipkanje, opravlja na pisalnih strojih. Z ozirom na to nam obeta bodočnost, da bo n. pr. posamezni avtor svoje delo odtipkal ali pustil odtipkati na pisalnem stroju ter bo ta »rokopis« vrgel enostavno na stavski stroj, ki bo avtomatsko vliil črke in stavek.

205 kilometrov dolg vodovod (cevi so 5 metrov široke) otvorijo v New-Yorku. Stal je 708 milijonov mark. Delalo ga je 17.240 delavcev skozi sedem let.

Aeroplan velikan za 15 oseb. Iz Peterburga poročajo, da je inženir Sikorsky svoj aeroplan »Gigant« tako predelal, da bo z njim lahko 15 potnikov vozil. Aeroplan tehta 3500 kg.

Znamenit francoski zrakoplovec jezuit. Svetovnoznani francoski grof Castillon de Saint Victoire, ki se je svoj čas peljal v zrakoplovu iz Pariza v Kijev, je vstopil v jezuitski samostan v Canterburyju.

Trta, ki je dala do tri meterske stote grozdja. Te dni so listi kakor o velikem čudu poročali o trti v Gradcu, ki je obrodila 200 grozdov. Toda v Omišlju imajo še vse drugače blagoslovljeno trto, ki je letos dala skoro tri meterske stote grozdja. Trta raste na dvorišču gostilničarja Antona Kraljiča in je razpeta v latnik. Trta je »dunagrela« (domače belo grozdje) in so bili vsi grozdi izredno zdravi in polni.

Davek od tobaka bo Srbija v novih krajih pobirala po starem turškem načinu, t. j. v obliki desetine, ki se pobere ob izvozu v inozemstvo. Ureditev tobačnega vprašanja v novih krajih bo sploh težavna, ker bi se ljudstvo najbrže le nerado sprijaznilo z monopolom, kakor je uveljavljen v Srbiji. Poklicani krogi se resno pečajo s to stvarjo in iščejo načina, ki bi kolikor toliko zadovoljil ljudstvo in državno upravo.

Moišl zopet obsojen. Pred dunajskim okrajnim sodiščem v Josefstadtu je bil dunajski občinski svetnik Moišl spoznan krivim razžaljenju časti občinskega svetnika Fr. Hötzla, arhitekta Hansa Schneiderja in inženirja Frica Schneiderja. Ker pa je med časom postala pravomočna ob-

sodba, po kateri je Moišl vsled prestopka proti volivni svobodi obsojen na štiri tedne strogega zapora, se je v zgornjem slučaju glede kazni uporabil § 265. k. z.

GLASBA.

*** Deset adventnih napevov.** Za mesani zbor zložil Ant. Grum. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Part. 1 K 40 vin., gl. 20 vin.

Kakor se vse Grumove pesmi rade pojó, tako se bodo tudi te ravno kar izišle adventne pesmi. Vsem cerkvenim zborom jih prav toplo priporočamo. Zložene so v prav lahkem in melodioznem slogu.

Asperges me in Vidi aquam od istega skladatelja. Cena izvodu 60 vin. Tudi te skladbe zelo priporočamo, ker so tudi prav lahke, a vendar zelo lepe in ljubke.

Alešovec: Kako sem se jaz likal. Povest slovenskega trpina. Trije zvezki po 1 K 20 h, vez. 2 K. — Alešovec je kot pisatelj ena najmarkantnejših oseb v našem slovstvu. On je kot pisatelj popolna in živa slika naroda, iz katerega je izšel; vesel, zabavljiv, a v vsakem slučaju dober in zvest. Najsi opisuje svoje lastne doživljaje ali slika tuje razmere, vedno je njegovo pripovedovanje bujno, sveže ter polno humorja in priča o njegovem pisateljskem daru ter ostri opazovalni sili. — Alešovecve spise naj si nabavi vsak Slovenec.

Sveže prav dobre jetrne in krvave

KLOBASE

se dobe vsak petek in torek. Vedno fino praško blago, kakor: šunke, razne salame, hrenovke, prekajeno meso in kranjske klobase, priporoča Jan Chalupnik, prekalalec, Ljubljana, Stari trg št. 19. 3430

Lepo stanovanje

obstoječe iz 4 velikih sob, z malim vrtom in oddekom za piške itd. se s 1. februarjem odda. Povpraša se pri g. Hronek-u v prometni banki ali Nova ulica št. 5, III. nadst., vrata 12. 3456

Št. 1296/pr.

3409

Razpis sekundarske službe.

V deželni bolnici v Ljubljani sta popolniti dve mesti sekundarjev. Službena doba sekundarija v deželni bolnici traja dve leti, lahko pa se podaljša za eno ali dve leti, če sekundarij za to prosi.

Adjutum, ki ga dobiva sekundarij, odmerjen je v prvem službenem letu z 2000 K, v drugem letu z 2400 K in od tretjega leta dalje z 2800 K. Poleg adjuta ima sekundarij prosto stanovanje v deželni bolnici.

Sekundarij ne sme biti oženjen in tudi ne sme izvrševati zunanje zdravniške prakse.

Prosilci za razpisane službe naj predložijo svoje s krstnim listom, z dokazili o usposobljenosti in o znanju slovenskega in nemškega jezika podprte prošnje

do 26. novembra 1913

vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 4. novembra 1913.

Čipkasto blago, čipke, uložki, vezenja, svila,

pozamentrija, gumbi, zaboti in vse druge modne potrebščine za dame v obilni izbiri in dobrega okusa v

modni trgovini za dame
P. Magdić, Ljubljana
nasproti glavne pošte.

3026

„BALKAN“

trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba
podružnica LJUBLJANA
Dunajska cesta 33 (Centrala: TRST) Telefon št. 100

Zmerne cene.

Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Točna postrežba.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.

zdravniško priporočeno kritvoroče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštnem povzetju K 4.50. Edina zaloga

Br. Novaković

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana.

2631

ORGANIST

cecilijanec, oženjen, z dobrimi spričevaji, izučen rokodelce, želi službo premeniti; je tudi pripravljen poleg organista prevzeti službo pismo- noše ali kaj podobnega. Naslov pove iz prijaznosti uprava lista pod št. 3272.